Korhonen-Pereira Coutinho Jenni 14.4.2025

Ympäristöneuvosto 27.3.2025

Kokous

Ympäristöneuvosto 27.3.2025

Ympäristöneuvosto kokoontui 27.3.2025 Brysselissä. Suomea edusti ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala.

Ympäristöneuvostossa keskusteltiin puhtaan teollisuuden ohjelman (Clean Industrial Deal) ympäristöulottuvuuksista, painopisteen ollessa erityisesti ilmastossa ja kiertotaloudessa. Jäsenvaltiot suhtautuivat yleisesti ottaen myönteisesti puhtaan teollisuuden sopimukseen. Keskustelun yhteydessä osa jäsenvaltioista edellytti 2040 ilmastolakiehdotuksen pikaista antamista ja käsittelyä, osa taas näki, että työtä on vielä tehtävä ennen ilmastolakiehdotuksen hyväksymistä nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa. Osa jäsenvaltioista suhtautui hiilestä irtautumista koskevaan pankkiin myönteisesti, vaikka lisätietoja rahoituksesta kuitenkin kaivattiin. Pankin toimintaa ja rahoitusta koskien korostui myös maantieteellisen tasapainon huomioiminen. Kiertotalouslain antamista tuettiin laajasti. Kiertotaloudessa suurimpina haasteina mainittiin jätteeksi luokittelun päättymistä koskevien yhtenäisten kriteerien puuttuminen, toimivien markkinoiden puuttuminen sekä materiaalien tehoton käyttö.

Kansainvälistä ympäristöpolitiikkaa koskevassa keskustelussa keskityttiin kansainvälisen muovisaastesopimuksen neuvotteluihin ja tapoihin tukea monenkeskistä ympäristöyhteistyötä. Jäsenmaat toivat puheenvuoroissaan esiin päättäväisyytensä saavuttaa Genevessä sopimus muovisaasteen päättämiseksi.

Muissa asiakohdissa neuvostossa keskusteltiin Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksista Ukrainan ympäristöntilaan, valtioiden rajat ylittävistä jätteiden siirroista ja viranomaisten välisestä tiedonvaihdosta, Barcelonan yleissopimuksen mukaisista alueellisista merten hallinnointitoimista, päästöoikeuksien hintojen vakauttamisen mekanismeista päästökauppajärjestelmässä, hiilirajamekanismista, Portugalin kansallisesta vesihuoltostrategiasta sekä tärkeimmästä viimeaikaisesta kansainvälisestä kokouksesta.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

1. Puhtaan teollisuuden ohjelman ympäristöulottuvuus – *Keskustelu*

Puheenjohtajana toimiva Puolan ympäristöministeri Paulina Hennig-Kloska korosti teollisuuden vähähiilisyyden olevan puhtaan teollisuuden ohjelman (Clean Industrial Dealin) tarkoitus, perustuen Lettan ja Draghin raportteihin. Puhtaan teollisuuden sopimusta ennen komissio antoi kilpailukykykompassin, jotka luovat yhteisen suunnan kilpailukyvylle ja hiilestä irtautumiselle, jotta luodaan toimivat liiketoimintamahdollisuudet investoijille, vakaan sääntely-ympäristön, ennakoitavuutta ja investointivarmuutta Euroopan teollisuudelle. Lisäksi kiertotalouteen siirtyminen ei ole ainoastaan hyvä ympäristön

kannalta, vaan vähentää EU:n riippuvuuksia tuonnista, raaka-aineista sekä edistää uusioraaka-aineiden (secondary raw materials) käyttöä ja markkinoita. Lisäksi puhtaan teollisuuden ohjelma korostaa innovaatiorahaston roolia ja esittää uutta hiilestä irtautumisen pankkia.

Komission varapuheenjohtaja Teresa Ribera näkee, että ympäristöasioilla on tärkeä rooli puhtaan teollisuuden ohjelmassa, jonka tarkoituksena on yhdistää hiilestä irtautuminen ja kilpailukyky. Puhtaan teollisuuden ohjelman tavoitteena on teollisuuden pitkän aikavälin kilpailukyvyn parantaminen asettamalla hiilestä irtautuminen keskeiseksi, kuten vuoden 2050 hiilestä irtautumista koskevan tavoite edellyttää. Myös kansainvälinen yhteistyö, resurssien järkevä käyttö ja innovaatiot korostuivat. Varapuheenjohtaja korosti tarvittavan sääntelyvarmuuden ja ennustettavuuden varmistamista sijoittajille, kuten myös tarvetta yhdistää keinoja ja edellytyksiä EU:n ilmastotavoitteiden, kuten 2040 tavoitteen, saavuttamiseksi. Varapuheenjohtaja korosti kuutta puhtaan teollisuuden ohjelman liiketoiminnan ajuria, joiden mukaisia tärkeitä aloja ovat kohtuuhintainen energia, edelläkävijämarkkinat, yksityinen ja julkinen rahoitus, kiertotalous ja materiaalien saatavuus, globaalit markkinat ja osaaminen. Kiertotalous nähtiin yhtenä tärkeänä välineenä kilpailukyvyn edistämisessä. Teollisuuden hiilestä irtautumisen pankilla pyritään vastaamaan rahoitustarpeeseen, myös yksityisen rahoituksen saamisella. Euroopan vihreän kehityksen ohjelman sekä puhtaan teollisuuden ohjelman täytäntöönpano on erittäin tärkeää, muiden ohella biologisen monimuotoisuuden, vesi- ja energiaturvallisuuden säilyttämiseksi sekä sosioekonomisten erojen kaventamiseksi luomalla myös uusia työpaikkoja.

Jäsenvaltiot näkivät puhtaan teollisuuden ohjelman hyvin myönteisesti, kuten myös kilpailukyvyn ja hiilestä irtautumisen. DE korosti ekosysteemien suojelun tärkeyttä. FI korosti biotalouden ja hiilen poistojen merkitystä. Useat jäsenvaltiot korostivat yksinkertaistamisen sekä pienten- ja keskisuurten yritysten erityistä huomioimista (IT, LT, MT, CY, LV, HU, BG, PT, EL).

Osa jäsenvaltioista edellytti **2040 ilmastolakiehdotuksen** pikaista antamista ja käsittelyä (LU, FI, NL, DE, FI, IE, PT, EE, SI, CY, DK), kun osa taas näki, että on vielä työtä tehtävänä enemmän ennen ilmastolakiehdotuksen hyväksymistä nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa (CZ, SK, HU, RO). RO mukaan ilmastoneutraaliudessa on tärkeää huomioida sosiaalinen oikeudenmukaisuus.

Energia-asioiden osalta FR, CZ, FI, SK, HU, RO, HR ja SE kannattivat puhtaan teollisuuden ohjelmassa omaksuttua teknologianeutraalia lähestymistapaa. FR mukaan ydinvoima tulee huomioida kaikissa ehdotuksissa sekä energiasääntelyssä. Myös FI ja SE korostivat ydinvoiman roolia. Energian hinnan laskemista pidettiin tärkeänä (CZ, DE, EL, IT, CY, SK, PT).

Hiilirajamekanismin uudistamisen ja yksinkertaistamisen tärkeyttä korostettiin sekä hiilivuotojen estämistä pidettiin tärkeänä (BG, EL, DE, LU, FR, CZ, LT, CY).

Hiilestä irtautumisen pankkia pidettiin tervetulleena (ES, LU, FR, FI, HU, BG, PT, EE, EL, HR, SI, CY), vaikka lisätietojen tarve rahoituksesta korostui. Kuitenkin osa jäsenvaltioista suhtautui pankkiin varauksellisesti (CZ, DE), muun muassa tulevan monivuotisen rahoituskehyksen ennakoimisen näkökulmasta (DE), myös maantieteellinen tasapainottuminen nähtiin tärkeänä (CZ, SK, AT, LV, HU, BG, EE, RO, HR, MT), kun taas HU, EL ja LT vastustivat kansallisten päästökauppatulojen yhdistämistä.

Kiertotalouden osalta kiertotalouslain julkistaminen sai positiivisen vastanoton ja tarvetta kiertotalouden tehostamiseen korostettiin kaikissa puheenvuoroissa. EU:n johtajuus kiertotalouden toimijana nähtiin tervetulleena (FR, NL, FI) ja kiertotalouden todettiin kuuluvan komission tärkeimpiin aiheisiin tulevalla kaudella (DE). Kiertotalouden haasteena todettiin olevan erityisesti jätteeksi luokittelun päättymistä koskevien EU:n laajuisten kriteerien puuttuminen, uusioraaka-aineiden huonon saatavuuden, riittämättömän kysynnän ja kalliimman hinnan verrattuna primääriraaka-aineisiin sekä resurssien tehottoman käytön. Kiertotalouden tehostamiseksi tulisi yhtenäistää EU-tasolla kriteerejä jätteeksi luokittelun päättymiselle (DE, IE, EE, EL, IT, LT, SI, CY) sekä luoda toimivat markkinat ja parantaa kierrätettävyyttä ja uudelleenkäyttöä (FR, LU, FI, NL, BE, AT, LV, HU, IE, BG, EE, EL, RO, SE, IT, LT, SI, MT, CY, DK). Jätteiden ja raaka-aineiden kulutuksen vähentäminen nähtiin myös tärkeänä (AT, LT, IE, BE, BG, SI). Taloudelliset kannustimet (DE, CZ, PT, HU, CY), kestävät julkiset hankinnat (FR, DE, FI) ja

kiertotaloutta suosiva verotus (ES, CZ) mainittiin tärkeinä finanssialan toimina kehityksen tukemiseksi. Kiertotalouden todettiin olevan tärkeää myös turvallisuus- ja energianäkökulmasta (DE), myös jätteiden viennin rajoittaminen ja raaka-aineiden pitäminen Euroopassa (FR, RO, IE) mainittiin. Lainsäädännön tehokkaampi täytäntöönpano ja yhdenmukaistetut säännöt (ES, AT, HU), hallinnollisen taakan vähentäminen (LV, EE, MT) ja tasapuoliset toimintaedellytykset sekä tuottajavastuu (NL, CZ, CZ, HU, EE, HR, SE, CY) nähtiin tärkeinä kokonaisuuden kannalta.

Komission varapuheenjohtaja Ribera oli tyytyväinen jäsenvaltioiden laajaan tukeen ja korosti, että nopea toimeenpano, konkreettiset toimenpiteet sekä täytäntöönpanon täysi kattavuus ovat tärkeitä. Eräitä toimia on jo tehty kuten valtiontukia koskevissa kysymyksissä. Pienten ja keskisuurten yritysten aseman parantaminen on tärkeää, yksinkertaistamisen avulla. Kilpailukyky ja vihreät elementit kulkevat käsi kädessä. Julkisten hankintojen merkitys kiertotaloudessa korostui, kun taas rahoituspuolella ja hiilestä irtautumisen pankin osalta, tarvittaisiin olemassa olevien välineiden yhdistämistä ja aiempien oppien hyödyntämistä. Varapuheenjohtajan mukaan vuoden 2040 ilmastotavoitteen ennakoitavuuden varmistaminen olisi tärkeää EU:n kontribuutiossa kohti COP30 ilmastokokousta.

Puheenjohtajan mukaan jäsenvaltiot toivottavat puhtaan teollisuuden ohjelman tervetulleeksi. Kuitenkin on oltava ennakoitava mutta realistinen lähestymistapa vuoden 2040 ilmastotavoitteeseen ja on huomioitava jäsenvaltioiden erilaiset haasteet. Hiilestä irtautumisen pankkia koskien tarvitaan lisätietoa, jotta hälvennetään epäilyjä tai huolia, kuinka rahoitusinstrumenttia käytetään. Tärkeänä tekijänä olisi maantieteellisten olosuhteiden huomioiminen, sekä ekselenssiin perustuvat kriteerit. Keskustelussa nostettiin esille myös hiilivuoto-ongelman ratkaiseminen sekä lupamenettelyjen nopeuttamisen ja yksinkertaistamisen tärkeys. Kiertotalouslain osalta korostui kierrätysmateriaalien halpeneminen ja tarvittavien uudistusten toteuttaminen.

2. Kansainväliset ympäristöpolitiikat – *Keskustelu*

Julkinen kansainvälistä ympäristöpolitiikkaa koskeva keskustelu keskittyi neuvotteluihin kansainvälisestä muovisaastesopimuksesta ja YK:n ympäristöohjelman (United Nations Environment Programme, UNEP) seuraavaan yleiskokoukseen (UN Environment Assembly, UNEA). Keskustelu jäsentyi kahden puheenjohtajan esittämän kysymyksen ympärille:

1. Miten Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot voivat tukea tehokasta ympäristöyhteistyötä, joka tähtää monenkeskisten ympäristösopimusten toimeenpanoon, ja edistävät kestävää kehitystä nykyisille ja tuleville sukupolville?
2. Miten Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot sekä muut kunnianhimoiset valtiot voivat edistää uudesta kansainvälisestä oikeudellisesti sitovasta muovisaastesopimuksesta käytävien neuvottelujen onnistumista mentäessä kohti hallitustenvälisen neuvottelukomitean INC-5.2 -kokousta elokuussa 2025 Genevessä?

Keskusteluun oli kutsuttu osallistumaan **UNEP:n johtaja Inger Andersen**.

Alkupuheenvuorossaan **puheenjohtaja** korosti, että kestävä kehitys vaatii kansainvälistä yhteistyötä. Moni maa nosti myös esiin tarpeen huomioida erityisesti kehitysmaat.

Omassa puheenvuorossaan **Andersen** korosti, että EU:n tuki on ollut olennainen UNEP:n työlle nykyisessä ilmastonmuutoksen, luontokadon ja saastumisen aiheuttamassa planetaarisessa kolmoiskriisissä. Erityisesti Andersen korosti monissa maissa tapahtuneita isoja tulvatuhoja ja toisaalta kuivuutta. Hän muistutti, ettei ympäristötoiminta ole vain kriiseihin reagointia, vaan myös ennakoivaa siirtymistä, mikä on myös hyvä taloudelle ja terveydelle, esimerkkinä investoinnit puhtaaseen, uusiutuvaan energiatuotantoon. Investoinnit ympäristöön luovat turvaa. Erityisesti Andersen mainitsi vihreän siirtymän ja erilaiset vesiin liittyvät aloitteet ja toivoi EU:lta globaalia johtajuutta.

Andersen kehotti keskittymään kolmeen asiaan, joissa EU:n panos voi olla ratkaiseva:

1. On saatava sovittua vahvasta sopimuksesta muovisaastumisen lopettamiseksi (INC 5.2). Teksti on nykyisellään jo hyvä, mutta vaatii diplomaattista painetta muovin lisäaineita koskevassa osiossa, kestävissä tuotanto- ja kulutustavoissa ja rahoituksessa. Seuraava kokous on Genevessä 12.-14.8.2025, ja sinne olisi tärkeää saada vahva EU:n edustus.
2. EU:n on laadittava ja toteutettava uudet, vahvat ilmastosuunnitelmat. Päästöt on saatava kuriin, sillä toimettomuuden hinta nousee suuremmaksi kuin toiminnan kustannukset. Ilmastotoimet on nähtävä tulevaisuusinvestointina: vahva kansallinen päästöjen vähentämissuunnitelma on parempi kuin nopeasti tehty sellainen.
3. Tiedepolitiikkapaneeli kemikaaleista, saastumisesta ja jätteistä on olennainen täydentäjä luonto- ja ilmastopaneeleille (IPBES ja IPCCC). Tästä on saatava sovittua kesäkuun kokouksessa Uruguayssa.

Komissaari Roswall korosti, että nykyisessä maailmantilanteessa monenkeskistä yhteistyötä tarvitaan enemmän kuin koskaan (myös DE, HU, LU, NL, ES, FI) ja siksi EU on vahvasti sitoutunut toteuttamaan YK:n kestävän kehityksen tavoitteet. Komissaari korosti UNEP:n keskeistä roolia kansainvälisessä ympäristöyhteistyössä, minkä vuoksi tuleva UNEA:n seitsemäs yleiskokous on tärkeä. Tieteen ja politiikan yhtymäkohta on tärkeä ratkaisujen löytämisessä. Lisäksi komissaari korosti ratkaisun saamista muovisopimusneuvotteluissa. On selvää, että ratkaisun löytäminen vaatii kompromisseja, mutta on tärkeää päästä alkuun. Komisaari sanoi olevansa paikalla Genevessä elokuussa ja haastoi kaikki ministerit osallistumaan.

FR korosti tiedeperustaisuutta ja EU:n uskottavuutta keskeisenä rahoittajana sekä yhtyi komissaarin toiveeseen saada ministerit laajasti paikalle Geneveen. FR piti tärkeänä myös Norjan ja Ruandan yhteistä julkilausumaa sekä meriasioita, erityisesti BBNJ-sopimusta (YK:n merioikeussopimuksen toimeenpanosopimus kansallisen toimivallan ulkopuolisista merialueista).

DE esitti monenkeskisen yhteistyön pelastaneen ihmiskunnan sukupuutolta ydinasesopimusten toteutumisen kautta sekä korosti ilmastonmuutoksen ja luontokadon vaaroja. DE muistutti YK:n horjuvan ytimiään myöten, joten nyt EU:n ja sen ministerien on kyettävä yhteistyöhön. DE peräänkuulutti haluk-kaiden maiden yhteenliittymää. Muovisopimusneuvotteluissa erityisesti muovin lisäaineet ovat tärkeä osa-alue, ja DE kehotti kaikkia maita tekemään kahdenkeskistä ja laajempaa yhteistyötä ratkaisun löytämiseksi (myös HU, SE, ES, FI).

LU peräänkuulutti laajaa koalitiota ja toivoi muovin koko elinkaaren huomioimista sopimuksessa (myös SE) ja mainitsi polymeerit erityiskysymyksenä.

IT toivoi realistista lähestymistapaa muovisopimukseen ja rakentavaa kokonaisuutta, jossa kansalliset erityispiirteet tulisivat huomioiduiksi. Rahoituksen on tultava monesta lähteestä, korkean muovituotan-totason maat on saatava mukaan, ja kehittyneiden ja kehitysmaiden jaosta on päästävä eroon.

HU korosti joustavuuden ja peräänantamattomuuden yhdistelmää ja muovisopimuksen esiin ottamista kaikissa mahdollisissa yhteyksissä. Kansainvälinen koordinaatio on olennaista, erityiskysymyksenä jätekuljetukset.

SE korosti päättäväisiä ja selkeitä viestejä ja katsoi biodiversiteettikokouksen (CBD COP16) osoittaneen, että yksimielisyyden löytäminen on mahdollista. SE kehui olevansa yksi kansainvälisen ympäristöyhteistyön isoista rahoittajista ja huomioi monenkeskisen toiminnan dynamiikan muuttuneen. SE korosti, ettei ole valmis hyväksymään sopimusta, joka ei tarkastele muovin koko elinkaarta eikä salli sopimuksenalaisen toiminnan tulevia toimintatapamuutoksia. Sopimuksen vastustajien tulee osoittaa, miten tavoitteisiin päästään ilman sitä.

NL korosti tukeaan UNEP:lle ja korosti vahvemman yhteistyön merkitystä johtoryhmän tasolla sekä ilmaisi tukensa muovisopimuksen synnylle. ES korosti luonnonvarojen kulutuksen irrottamista talouskasvusta (*decoupling*) ja kiertotalouden edistämistä. On kuunneltava kehitysmaiden toiveita ja haettava ratkaisuja planetaariseen resilienssiin, kotimaan tarpeita unohtamatta.

Omassa puheenvuorossaan **Suomi** muistutti Rooman biodiversiteettikokouksessa saavutetusta menestyksestä ja piti tärkeänä tämän hengen ylläpitämistä UNEA:ssa, muovisopimusneuvotteluissa ja ilmastokokouksessa (COP30). Linkkien ja yhteyksien näkeminen neuvottelujen välillä on tärkeää. EU:n on puolustettava oikeutta puhtaaseen ja terveelliseen ympäristöön, ihmisoikeuksia ja sukupuolten välistä tasa-arvoa, mutta oltava valmis kompromisseihin ja etsittävä ratkaisuja myös rahoituskysymyksiin.

LT korosti tarvetta keskustella rahoituksesta ja toimeenpanosta sekä arvioida eri Euroopalle sopivia vaihtoehtoja, selkeät tavoitteet ja tiedot riskeistä ovat tarpeen, jotta voidaan valita oikea strategia. LT painotti tarvetta jatkaa keskusteluita, laaja tuottajavastuu tehokkain tapa rahoittaa hallintotoimia.

AT totesi EU:lla olevan globaali vastuu sopimuksen onnistumisesta. Globaalin etelän haasteet otettava vakavasti ja tukea annettava. EU on luotettava kumppani, mutta lisää resursseja tarvitaan, yksityinen sektori saatava mukaan. Muovien koko elinkaari tulee ottaa huomioon muovisopimuksessa, lisäksi tarvitaan toimia, joilla estetään turhaa muovin käyttöä, lisäksi tarkasteltava myös kemikaalien roolia. Kaikki tulee saada mukaan rahoitukseen.

EL osoitti tukeaan monenkeskiselle yhteistyölle ympäristöasioissa. Kyseessä globaalit haasteet, globalisaatio on täällä jäädäkseen. EL muistutti, että kansainvälinen merioikeusyleissopimus UNCLOS on juridinen perusta. Muovin suhteen tulee olla realistinen, tärkein tavoite olisi saada aikaan sopimus.

SI totesi tilanteen olevan hankala, monenvälisyys ja tieteen perusteella toimiminen entistä tärkeämpää. EU:lla tulee olla yhtenäinen ääni ja keskustelua on käytävä valtioiden lisäksi myös esim. organisaatioiden kanssa. SI haluaa sopimuksen, joka tarkastelee alkupään tuotantoa, lisäksi varasuunnitelma ja 100 valtion koalitio. Yhteistyö tärkeää, myös paneelit saatava toimimaan, jotta pystytään kunnolla puuttumaan kolmoiskriisiin.

BG monenkeskistä yhteistyötä on parannettava vastauksena ympäristöhaasteisiin. Yli 1/3 BG pinta-alasta on Natura-alueiden peittämiä, on tärkeä kehittää joustavia mekanismeja. Ympäristöhaasteiden ratkaisut tulisi perustua yhteistyöhön. BG toivoo kansainvälisten neuvotteluiden saatettavan päätökseen, BG tukee jatkoponnistuksia muovisaasteen torjumiseksi, saastuttajat saatettava täysimääräisesti vastuuseen. Keräysmetodien pitää mahdollistaa uusiojalostus. Pakkausten tekeminen muista orgaanisista materiaaleista muovin korvaamiseksi mahdollistettava.

PT puolusti monenvälisyyttä ympäristöalalla, tulee varmistua siitä, että kaikki toimivat. Jäsenvaltioiden täytyy tehdä vielä enemmän. On tarve rahoitustuelle, tulee investoida kestäviin hankkeisiin, kiertotalouteen, ilmastoon sopeutumis- ja sen vaikutuksien lieventämisstrategioihin. Ihmisoikeuskysymyksiä tulee puolustaa, yhteistyö tärkeää yksityisensektorin ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Tarvitaan ratkaisuja, jotka turvaavat tulevaisuuden. Maiden on täytettävä sitoumuksensa ja on varmistuttava siitä, että kaikki noudattavat sopimusta.

HR korosti, että monenvälisiä sopimuksia on täytäntöönpantava kestävän kehityksen ja –tulevaisuuden toteuttamiseksi. Muovisaasteen vähentämiseksi tarvitaan kiireellisesti toimia. EU:n pitää edistää kansainvälistä sitovaa muovisopimusta, haasteisiin pitääkin puuttua ja vuoropuhelua sidosryhmien kanssa on jatkettava.

EE totesi EU:n aina tukeneen monenvälisiä ympäristösopimuksia, jotka otettava huomioon talouden toiminnassa. Vahva todentamisjärjestelmä on kirjattava sopimuksiin. Muovisopimuksen täytyy kattaa

kaikki muovisaasteet, täytyy vähentää myös vaarallisia kemikaaleja. Sopimuksen tulisi olla tehokas ja suoraviivainen. On tärkeää, että yhteistyöhön panostetaan maiden välillä.

LV korosti EU:n vahvaa kumppanuutta UNEP:in kanssa, kolmoiskriisiin tulee pureutua. EU:n tulisi johtaa esimerkillä. Digitaalisten innovaatioiden hyödyntäminen ja tiedeperustainen päätöksenteko tärkeitä. EU:n pitää olla omistautunut muovijätteen vähentämiseen, tulee saada vahva globaalisti sitova kehys. Aktiivinen toiminta mahdollistaa kunnianhimoisen, realistisen ja reilun lopputuloksen Genevessä.

BE totesi monenvälisyyteen liittyvän haasteita, mutta kriisit voivat tarjota myös mahdollisuuden tehokkaampaan yhteistyöhön. Neuvottelut ovat kriittisen tärkeitä, UNEP tärkeässä roolissa. Koalitioita olisi laajennettava ja tutkittava, missä löydettävissä yhtäläisyyksiä, mm. päätöksentekoon ei ole kiinnitetty tarpeeksi huomiota.

SI piti tärkeänä EU:n roolia ja yhteistyötä, ympäristötavoitteiden oltava kunnianhimoisia ja innovaatioita on tuettava. EU:lla oltava yhtenäinen kanta, näin saadaan vietyä eteenpäin asioita. YK:n puitteissa mahdollista parantaa globaalia ympäristöhallinota, joka edistää vihreää siirtymää, tarvitaan myös enemmän rahaa. Genevessä tulee olemaan haasteita, EU:n löydettävä joustavia ja kunnianhimoisia ratkaisuaja. Yksityisen sektorin mukana olo on tärkeää ja avainasemassa.

IE mukaan yhteistyö INC 5.2 liittyen työn jatkaminen saman mielisten kanssa on tärkeää. Pitää pystyä myös ymmärtämään vähemmän kunnianhimoisten haasteita, tämä auttaa kompromissien löytämisessä. EU:n tulisi tutkia etukäteen, miten voisimme saada mahdollisimman kunnianhimoisen tuloksen.

MT EU pystyy vaikuttamaan maailman laajuisesti siihen, että liikutaan kohti kestävää kasvua, kiertotaloutta ja vähennetään ympäristöntilan heikkenemistä. MT tukee saarivaltiona saarivaltioiden kokemuksia ja haluaa oppia niistä, on sitoutunut toimimaan eri tasoilla. Tukee Välimerellä toimimista jätteiden vähentämiseksi. MT näkee, että INC 5.2 kokouksessa yhteistyötä pitäisi tiivistää saman mielisten kanssa, samalla mukaan olisi saatava vähemmän kunnianhimoisia ja parantaa luottamusta. Koko muovin elinkaari on huomioitava ja edullisia vaihtoehtoja kuluttajille ja yrityksille.

CZ tuki monenvälistä ympäristöyhteistyötä, olennaista kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Tulee rationalisoida kansainvälisten sopimusten tehokkuutta ja keskittyä prioriteetteihin. Kansainvälisen muovisopimuksen neuvotteluissa CZ on tyytyväinen, että se sisältää myös CZ näkemyksiä. Toivoo, että vastahankaan suhtautuvat tulevat mukaan, sopimuksen tulee olla kunnianhimoinen mutta realistinen.

CY EU:n tulisi johtaa esimerkillä ja pystyä osoittamaan sitoutuneisuutensa ympäristötavoitteisiin. Yhteistyön vahvistaminen saman mielisten kanssa tulisi olla prioriteetti, mutta myös yhteistyö muiden kanssa tärkeää. Muovisopimus oltava kunnianhimoinen, EU:n on rakennettava siltoja ja myös ymmärrettävä muita, neuvotteluiden menestyksekäs loppuunsaattaminen on tärkeää ja pitäisi saavuttaa käytännöllinen kompromissi ilman, että vesitetään tavoitteita. Muovijätekriisiin puututtava välittömästi.

RO totesi voimakkaiden toimien tarpeellisuudesta haasteisiin vastaamiseksi. Tämä vuosi tulee olemaan keskeinen globaalissa ympäristöagendassa. Planeettamme luonnonvarat tulee säilyttää ja se edellyttää kiireellisiä toimia. Muovisaaste yksi pahimmista haasteista, EU:n toimittava johtoasemassa ja pyrittävä neuvottelemaan vakaa kansainvälinen sopimus. Yhteistyö kehittyvien maiden kanssa on tärkeää, EU voisi jakaa parhaita käytänteitä. RO on avoin yhteistyölle kaikkien valtioiden kanssa, jotta sopimuksiin päästään, taattava kestävä tulevaisuus tuleville sukupolville.

DK totesi lopuksi monenvälisen yhteistyön olevan paineessa, epävakaus uhkaa globaalia turvallisuutta. Haasteisiin tulee vastata koordinoidusti, kunnianhimoisilla tavoitteilla ja johtajuudella. EU:n tulee osoittaa, että yhteistyö on mahdollista ja kriiseihin pystytään löytämään ratkaisuja. Genevessä sopimuksen aikaansaaminen ei ole helppoa, mutta globaalia muutosta kohti kiertotaloutta tulee edistää, kemikaaleja

tulee poistaa ja muovin tuotantoa globaalisti vähentää. Kunnianhimoinen tavoite on tärkeä. Kehittyvien maiden tulee saada tukea ja tämä edellyttää julkisia ja yksityisiä resursseja. Suurten muovin tuottajamaiden kanssa pitää muistaa saastuttaja maksaa –periaate. DK totesi lopuksi nyt olevan aika toimia ja Genevessä on mahdollista saada aikaan muutos.

Andersen totesi loppupuheenvuorossaan, että jäsenmaiden puheenvuoroista oli mahdollista kuulla tavoitetasoista sekä halusta ja päättäväisyydestä päästä sopimukseen Genevessä muovisaasteen päättämiseksi, mukaan lukien meriympäristössä.

Komissaari Roswall totesi lopuksi, että esiin tuotiin monia hyvä ehdotuksia muovineuvotteluita varten. Odottaa yhteistyötä ja muovineuvotteluissa lopputulokseen pääsemistä.

Muut asiat

a) Yhteenveto tärkeimmästä viimeaikaisesta kansainvälisestä kokouksesta – *Puheenjohtajavaltion ja komission tiedotusasia*

I) YK:n biodiversiteettisopimuksen osapuolten konferenssin jatkoistunto (Rooma, Italia, 25.–27. helmikuuta 2025) (COP 16.2) sekä Cartagenan bioturvallisuuspöytäkirjan osapuolikokouksena toimivan biodiversiteettisopimuksen osapuolten konferenssin 11. kokouksen jatko-osa (COP-MOP 11.2) ja geenivarojen saantia ja saatavuutta sekä niiden käytöstä saatavien hyötyjen jakoa koskevan Nagoyan pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan biodiversiteettisopimuksen osapuolten konferenssin 5. kokouksen jatko-osa (COP-MOP 5.2)

Puheenjohtaja totesi, että nykyisessä tilanteessa on entistäkin tärkeämpää osoittaa, että multilateralismi toimii. Kokouksessa saavutettiinkin yksimielisyys kolmen päivän neuvottelujen jälkeen. Tuloksena oli uusi rahoitusmekanismi sekä arviointikehys. Työ ei tietenkään lopu tähän, mutta kaikki asianosaiset ansaitsevat kiitokset.

Komission Florika Fink-Hooijer piti COP16:n menestyksellistä päättämistä tärkeänä koko järjestelmän uskottavuuden kannalta. Uusi rahasto auttaa viemään asiaa eteenpäin toteutuksen tasolle. Tätä vaaditaan erityisesti seuraavalta osapuolikokoukselta (COP 17). Monenkeskinen järjestelmä on paineen alla, mutta edelleen on mahdollista toimia niin, että kaikki hyötyvät. Tukensa ja kiitoksensa esittivät myös HU, DE ja LU kaikkien korostaessa rahoitusinstrumenttien tärkeyttä.

b) Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen ympäristövaikutukset – *Ukrainan ympäristönsuojelusta ja luonnonvaroista vastaavan ministerin esittely*

Ukrainan ympäristönsuojelusta ja luonnonvaroista vastaava ministeri Svitlana Hrynchuk kertoi ympäristöneuvostolle Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksista Ukrainan ympäristön tilaan. Sota ei ole ollut ainoastaan humanitaarinen tragedia vaan myös ympäristökatastrofi. Ukraina on systemaattisesti dokumentoinut tuhoja, tämänhetkiset tiedot tuhoista eivät ole lopullisia, vaan tuhojen todellinen laajuus suurempi. Sodan alusta lähtien rekisteröity jo yli 8000 ympäristövahinkoa. Venäjä on toimillaan vaarantanut myös ydinturvallisuuden. Sota on tuonut ilmastonmuutosvaikutuksia ja aiheuttanut Itävallan, Unkarin, Tšekin ja Slovakian vuosittaisia päästöjä vastaavat kasvihuonekaasupäästöt, myös tuhotun infrastruktuurin jälleenrakentaminen aiheuttaa 62 miljoonan tonnin lisäpäästöt. Venäjä käyttää myös kiellettyjä fosforitulitteita. Ukrainan pinta-alasta 25 % on miinoitettuna, koskee jokia, järviä, metsiä ja peltoja, tämä on uhka sekä ihmisille että eläimille. Luonnonpuistot ja suojellut ekosysteemit ovat olleet hyökkäyksen kohteena ja 1,2 miljoonaa hehtaaria suojelluista alueista on kärsinyt. Hyökkäyssodan seurauksena Euroopan luonnon monimuotoisuutta on tuhottu. Noin 600 eläinlajia on kärsinyt tai niitä on tuhottu. Ukrainan arvioiden mukaan yli 50 000 eläintä on kuollut. Miljoonilla ihmisillä ei ole pääsyä puhtaan juomaveden ääreen ja vesiturvallisuus on perustavanlaatuisesti vaarantunut, vesi-infrastruktuurin uudelleenrakentamiseen menee kymmeniä vuosia. Kakhovka-padon tuhoamisella on ollut vakavat vaikutukset luonnolle ja

ihmisille. Ukraina on sitoutunut siihen, että Venäjä kantaa vastuun ympäristörikoksista ja ympäristön tuhoaminen on oltava syytteissä mukana. Ukraina pyrkii jo nyt uudelleenrakentamaan infrastruktuuriaan ja tämä tehdään vastuullisesti ympäristö huomioiden, noudatetaan myös EU:n taksonomiaa. Ukraina taistelee myös ympäristöoikeudenmukaisuuden puolesta. Lopuksi ministeri kiitti tuesta Ukrainan liittymisprosessissa EU:hun.

Komission Jessica Roswall totesi ympäristötuhojen olevan valtavat. Komissio on päättäväinen siitä, että tekijät saatetaan vastuuseen. Komissio arvioi tällä hetkellä haittoja, haluaa laadukasta ympäristövalvontaa ja monitorointia, todisteita ja näyttöjä haitoista kerätään, EU tukee tutkintaa kansainvälisessä rikostuomioistuimessa. Tärkeää, että Venäjä maksaa aiheuttamansa haitat. 50 miljardia euroa on summa, jolla voidaan tukea elpymistä sodanjälkeen. On hyvä, että Ukraina on lähentänyt ympäristölainsäädäntöään EU:n kanssa. Komissio tukee Ukrainaa kaikissa sen toimissa.

Useat **jäsenvaltiot, ml. Suomi,** ottivat puheenvuoron ja osoittivat tukeaan ja solidaarisuuttaan Ukrainalle. Ukrainaa halutaan auttaa tuhojen korjaamisessa ja jälleenrakentamisessa. Inhimillisten ja ympäristöllisten tuhojen ja seurausten todettiin olevan valtaisat ja katastrofaaliset, korjaaminen tulee olemaan kallista, yhteistyö tarpeen ja tulee kestämään vuosia. Venäjän saatettava vastuuseen teoistaan ja sen tulee korvata aiheuttamansa tuhot. Tukea ilmaistiin kaikille tarpeellisille keinoille ekosysteemien parantamiseksi ja tuhojen korjaamiseksi, esim. vesiverkoston rakentaminen ja maaperän ja muiden habitaattien puhdistaminen mainittiin. Myös sotilaallisen avun tarpeellisuus ja Ukrainan auttaminen Euroopan turvallisuuden takia todettiin olevan tärkeää. Ympäristötuhojen todettiin olevan merkitykselliset laajemmassakin mittakaavassa ja koskettavan koko kansainvälistä yhteisöä. Roomassa heinäkuussa jälleenrakentamisen konferenssi, jossa kehitystä tarkastellaan kestävältä pohjalta. Tuen jatkumista Ukrainalle painotettiin useassa puheenvuorossa.

c) Raportti Barcelonan yleissopimuksen mukaisista alueellisista merten hallinnointitoimista ja viimeaikaisista tuloksista – *Slovenian valtuuskunnan tiedotusasia*

SI kertoi halunneensa tuoda asian neuvoston asialistalle, koska yleisen tärkeytensä lisäksi meriasiat ovat intensiivisessä vaiheessa juuri nyt. SI isännöi parhaillaan kolmea sopimusta, joista Barcelonan sopimus käsittelee Välimerta, toinen sopimus koskee Tonavan suojelua ja kolmantena on YK:n vesisopimus. SI tavoitteena on viedä eteenpäin EU:n valtamerisopimusta ja lisäksi tehdä työtä rannikkoalueiden resilienssin kasvattamiseksi. Myös meriekosysteemien turvaaminen, dekarbonisaatio ja muovisaastuminen ovat tavoitteina. SI sanoi työskentelevänsä koko valuma-alueella, tavoitteena toimiva merihallinto. Asiasta on Slovenian johdolla tekeillä myös oheistapahtuma YK:n 3. valtamerikonferenssiin.

FR muistutti, että ko. valtamerikonferenssi sattuu samaan aikaan Barcelonan sopimuksen 50-vuotispäivän ja sen liitteiden 30-vuotispäivän kanssa. Välimeri on tärkeä, ja sen suojelussa on juuri nyt ajankohtaista erityisesti muovisaaste ja luonnon monimuotoisuuden suojelu. FR tukee myös pyrkimystä sopia typen oksideja rajoittavan "NICA-alueen" luomisesta Välimerelle. **EL** kertoi koordinoivansa UNEP:n alaista Välimeren toimintaohjelmaa (Mediterranean Action Plan, MAP) ja korosti nyt puheena olevien sopimusten tärkeyttä. Myös **HR** piti tukipuheenvuoron.

Komission Florika Fink-Hooijer muistutti komission rahoittavan työtä ja tekevän parhaillaan täydentävää ohjeistusta sopimusten tueksi sekä toivoi tulevan joulukuun kokouksen olevan eduksi Välimeren ympäristölle.

d) Valtioiden rajat ylittävät jätteiden siirrot – toimivaltaisten viranomaisten ja valvontaelinten tiedonsaannin parantaminen, myös jätteiden laittomien siirtojen yhteydessä– *Kroatian, Latvian, Liettuan, Ranskan, Romanian, Slovakian, Slovenian, Tšekin ja Unkarin valtuuskuntien tiedotusasia*

CZ viittasi tausta-asiakirjaan koskien jätteiden rajat ylittäviä siirtoja. CZ kohtaa enenevissä määrin laittomia jätteiden siirtotapauksia, jotka luovat suuren uhan ympäristölle ja rikkovat unionin velvoitteita. Ongelmaan on vastattava tehokkaasti EU-tasolla. Jäsenvaltioiden tietojenvaihtoa on parannettava, jotta vältytään ympäristön turmeltumiselta eikä jälkikäteen tarvitse putsata saastuneita maita. Sähköisiä tietojärjestelmiä ja lainsäädäntöä on olemassa, ja ne tarjoavat mahdollisuuden torjua toimintaa. Sanktiot olisi lisättävä mukaan. Yhteistyö jäsenmaiden välillä paranisi, jos olisi yksi yhtenäinen yhteyspiste kansallisella tasolla. Tämä olisi omiaan lyhentämään laittomasti kuljetetun jätteen palauttamista.

Jäsenvaltiot osoittivat tukeaan asiassa ja paremmalle tietojenvaihdolle todettiin olevan suuri tarve. Nyt tilanne vaarantaa ja vahingoittaa ympäristöä ja hyödyttää rikollisverkostoja. Yksittäisen yhteysviranomaisen luominen jäsenvaltioihin sai kannatusta, se edistäisi jäsenvaltioiden välistä tietojenvaihtoa. Myös sähköisen tietojärjestelmän luominen tiedonvaihtoa varten sai tukea. Jäsenmaat toivoivat tiedonvaihdosta avoimempaa ja tehokkaampaa, tietoja pitäisi pystyä välittämään myös sanktioista. Tiedonvaihdon parantaminen vähentäisi taloudellisia ja hallinnollisia rasitteita. Esiin nostettiin myös mahdollisuus hyödyntää uusia digitaalisia keinoja sekä satelliittidataa ongelman ratkaisemiseksi. EDI-järjestelmän (Electronic submission of shipment notifications via Electronic Data Interchange) hyödyntäminen asiassa tuotiin myös esiin ja lisäksi ehdotettiin jätteidensiirtoajoneuvojen merkitsemisen olevan yhtenä keinona ongelmaan puuttumiseksi. Komissiolta pyydettiin toimia ongelmaan puuttumiseksi.

Komission mukaan jätteiden laittomat siirrot ovat yksi vakavimmista järjestäytyneen rikollisuuden muodoista, se vahingoittaa kierrätystavoitteita ja on uhka ihmisten ja luonnon terveydelle. EU:ssa on pyritty vastaamaan tähän ongelmaan uuden lainsäädännön avulla. Uuden ympäristörikosdirektiivin säännöksillä vahvistetaan tapoja vastata laittomiin kuljetuksiin, direktiivi täytyy nyt panna täytäntöön tehokkaasti jäsenvaltioissa. Lisäksi 2024 annettu asetus jätteiden kuljetuksista kattaa säännöksiä koskien tarkistuksia, tutkintoja ja rangaistuksia. Siinä säädetään myös EU:n jätteiden kuljetustyöryhmästä, joka kokoontuu ensimmäistä kertaa toukokuussa. Asetuksella pyritään mm. yksinkertaisempiin digitaalisiin prosesseihin jätteiden kuljetuksissa ja parantamaan rajat ylittävän liikenteen jäljitettävyyttä. On tärkeää, että KOM ja jäsenvaltiot tekevät yhteistyötä laittomien jätekuljetusten haasteiden kanssa. Uuden digitaalisen alustan avulla tämä onnistuu entistä paremmin.

e) Päästöoikeuksien hintojen vakauttamisen mekanismit päästökauppajärjestelmässä – *Ranskan valtuuskunnan tiedotusasia*

FR nosti esille päästökauppaa koskien mekanismit päästöoikeuksien hintojen vakauttamiseksi. Päästöyksiköiden hinnat ovat alttiita vaihtelulle. Hiilimarkkinoiden hintavakautta tulisi parantaa, jotta kasvihuonekaasupäästöjen hinnoittelu olisi ennustettavampaa sekä vahvistettaisiin ilmastonmuutoksen torjunnan sosiaalista ulottuvuutta.

Jäsenvaltiot olivat samaa mieltä, että hiilimarkkinoiden ja päästöoikeuksien hintamekanismin vakauttaminen on tarpeellista. Osa jäsenvaltioista toivoi pidemmälle meneviä toimenpiteitä, jotkut viittasivat ETS2. Päästökauppaan liittyvät vaikutukset kansalaisille, hyväksyttävyys, sekä sosiaalisen ilmastorahaston rooli nousivat esille – ei tule nostaa polttoaineiden tai lämmityksen hintoja. Muutosten toivottiin tapahtuvan niin pian kuin mahdollista. Toisaalta eräät jäsenvaltiot korostivat päästökauppalainsäädännön ja ETS2:n merkitystä ja tarpeellisuutta sekä sovittujen päästöjen vähentämistavoitteiden että ympäristöintegriteetin säilyttämisen näkökulmasta.

Komission mukaan ei myöskään tule olla liikaa hintashokkeja kuluttajille, ja huomiota tulee kiinnittää hiilen hinnoittelun sosiaalisin vaikutuksiin, kuten polttoaineiden sekä rakennusten lämmityksen ja polttoaineiden hintoihin. Sosiaalisen ilmastorahaston varat tulevat päästökauppatuloista.

f) Tehokkaampi hiilirajamekanismi (CBAM) kilpailukykyisessä ja vähähiilisemässä EU:n teollisuudessa – *Italian, Ranskan ja Slovakian valtuuskuntien tiedotusasia*

IT viittasi tausta-asiakirjaansa koskien hiilirajamekanismia. Euroopan tuotannon turvaaminen sekä byrokratian vähentäminen on tärkeää, yhdessä yksinkertaistamisagendan kanssa. Hiilirajamekanismin yksinkertaistamisaloite Omnibus- prosessissa on tervetullutta, minkä lisäksi tuleva hiilirajamekanismin kokonaisarvio ja uudistaminen muun muassa soveltamisalaan liittyen, hiilivuodon estämiseksi. CBAM on tärkeä Euroopan kilpailukyvylle ja teollisuudelle.

Jäsenvaltioiden mukaan ehdotus sekä tuleva kokonaisuudistus on tervetullut, ja hiilirajamekanismin on oltava toimiva niin EU:n ilmastotavoitteiden, kansainvälisten sitoumusten kuin eurooppalaisten yritysten kilpailukyvyn kannalta. Mekanismi on myös olennaisen tärkeä hiilivuotojen estämiseksi, ja sen uudistaminen ja yksinkertaistaminen on jäsenvaltioiden mukaan tarpeellista. Esille nousi soveltamisalaa koskevat muutokset, viennin rooli ja hallinnollisten vaikutusten vähentäminen. Eräät jäsenvaltiot viittasivat myös WTO-sääntöjen mukaisuuteen. Kuitenkaan CBAM-säädöksen muutoksien yhteydessä on huolehdittava ilmasto- ja ympäristötavoitteiden säilyttämisestä.

Komissio kiitti jäsenvaltioita tuesta hiilirajamekanismin yksinkertaistamista sekä tulevaa kokonaisuudistusta koskien.

g) Kansallinen vesihuoltostrategia – "Vesi joka yhdistää" – *Portugalin valtuuskunnan tiedotusasia*

PT esitteli oman kansallisen vesienhoitostrategiansa, jonka taustamuistio oli jaettu aikaisemmin. Lähtökohtana on, että on vain yksi vesi, jota käytetään kaikkeen, ja tavoitteena on siksi varmistaa sen laatu ja kestävyys. Halutaan keskittyä kansalliseen käyttöön ja vähentää vedenkulutusta, käyttää sitä uudelleen ja ehkäistä hävikkiä koko vesijärjestelmässä. PT haluaa jakaa positiivisia kokemuksiaan, joilla ehkäistään ongelmia kuten kuivuutta ja tulvia. Yhteistyö maiden välillä on olennaista.

Komissio piti tärkeänä, että PT ja ministeri henkilökohtaisesti pitää vesiasioita esillä. Veden laatu ja määrä EU:ssa ja sen ulkopuolella ovat tärkeitä aiheita EU:ssa. Kansainvälinen yhteistyö on tärkeää. Innovaatioita, digitalisaatiota, rahoitusta ym. tarvitaan, mutta alueellinen ja kansallinen työ on avainasemassa.

Lounaalla ministerit keskustelevat komission 19.2. julkistaman **Maatalouden ja ruoan visiota käsittelevän tiedonannon** ympäristöulottuvuuksista.

Suomen edustajat
Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala, virkamiesdelegaatio asiakohdittain

Asiakirjat
Napsauta tähän ja kirjoita keskeisimpien kokouksessa käsiteltyjen asiakirjojen asiakirjanumerot ja tarvittaessa nimet

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite